

Střední škola hospodářská a lesnická, Frýdlant, Bělíkova 1387, příspěvková organizace			
Název modulu	Český jazyk a literatura	Kód modulu	Čj-M-3/1-3
Délka modulu	99 hodin	Platnost	1.09.2010
Typ modulu	povinný	Pojetí	teoretické
Vstupní předpoklady	Absolvování modulu Čj-M-2/1-3		
Cíl modulu: Předmět český jazyk a literatura je základem rozvoje většiny klíčových dovedností a schopností, kterými by měl být žák vybaven pro zvládnutí všech vyučovacích předmětů. Vychovává ke kultivovanému jazykovému projevu, ovlivňuje utváření hodnotové orientace žáka a jeho postojů v oblasti umělecké, kulturní, společenské a mezilidské.			
Charakteristika modulu: Předmět český jazyk a literatura vychází z obsahového okruhu RVP – jazykové vzdělání. Předmět se skládá ze dvou doplňujících se částí – jazykového vzdělání a komunikace a estetického vzdělávání. Ty směřují k dovednosti a schopnosti mluvit a jednat s lidmi, kultivovaně se ústně i písemně vyjadřovat, používat spisovného jazyka jako kodifikované společenské normy, pracovat s textem a informacemi, aplikovat získané poznatky, formovat estetické vnímání. Obecným cílem jazykového vzdělávání je rozvíjet komunikační kompetenci žáků a naučit je užívat jazyka jako prostředku k dorozumívání a myšlení, k přijímání, sdělování a výměně informací na základě jazykových a slohových znalostí Obecným cílem estetického vzdělávání je utvářet kladný vztah k materiálním a duchovním hodnotám, snažit se přispívat k jejich tvorbě i ochraně. Vytvořený systém kulturních hodnot pomáhá formovat postoje žáka a je obranou proti snadné manipulaci a intoleranci. Literární výchova kromě výchovy ke čtenářství, rozboru a interpretace uměleckých děl vede i k celkovému přehledu o hlavních jevech a pilířích v české a světové literatuře. Poznání textu slouží rovněž k vytváření rozmanitých komunikačních situací, v nichž probíhá dialog žáků s texty a učitelem i mezi žáky navzájem. Žáci jsou vedeni i k esteticky tvořivým aktivitám. Jazykové i estetické vzdělávání se rovněž podílí na rozvoji sociálních kompetencí žáků.			
Rozdělení počtu týdenních vyučovacích hodin za studium je následující: <ul style="list-style-type: none"> - 1. - 4. ročník – 1 hodina jazykového vzdělávání, práce s textem, slohové a komunikační výchovy, 2 hodiny práce s literárním textem 			
Význam v oblasti afektivních cílů: Vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci: <ul style="list-style-type: none"> – uplatňovali mateřský jazyk v rovině recepce, reprodukce a interpretace; – využívali jazykových vědomostí a dovedností v praktickém životě, vyjadřovali se srozumitelně a souvisle, formulovali a obhajovali své názory; – chápali význam kultury osobního projevu pro společenské a pracovní uplatnění; – získávali a kriticky hodnotili informace z různých zdrojů a předávali je vhodným způsobem s ohledem na jejich uživatele; – chápali jazyk jako jev, v němž se odráží historický a kulturní vývoj národa; – uplatňovali ve svém životním stylu estetická kritéria; – chápali umění jako specifickou výpověď o skutečnosti; 			

- chápali význam umění pro člověka;
- správně formulovali a vyjadřovali své názory;
- přistupovali s tolerancí k estetickému cítění, vkusu a zájmu druhých lidí;
- podporovali hodnoty místní, národní, evropské i světové kultury a měli k nim vytvořen pozitivní vztah;
- získali přehled o kulturním dění;
- uvědomovali si vliv prostředků masové komunikace na utváření kultury.

Strategie výuky:

Výuka prohlubuje a rozšiřuje vědomosti a dovednosti žáků ze základní školy. Žák získá přehled v literární výchově četbou, analýzou a interpretací ukázek z uměleckých děl, zdokonaluje svůj projev písemný a mluvený. V předmětu jsou využívány tradiční metodické postupy (metody expoziční, fixační, motivační) a formy výuky (frontální, skupinová, individuální).

Přínos k rozvoji klíčových kompetencí:

Předmět přispívá k rozvoji následujících klíčových kompetencí v těchto oblastech:

- kultivované ústní i písemné vyjadřování v českém jazyce v různých komunikačních situacích;
- používání spisovného jazyka v konkrétních společenských situacích, které to vyžadují;
- funkční gramotnost, to je čtení, interpretace a hodnocení textu a jejich využívání pro řešení problémů a úkolů různého charakteru;
- mediální gramotnost, to je kritické sledování mediálních obsahů, jejich hodnocení, rozpoznávání ovlivňovacích technik nebo využívání mediálních obsahů pro rozvoj osobnosti a uspokojování jejích potřeb.

Kompetence k učení

Výuka vede žáky k tomu, aby:

- měli pozitivní vztah k učení a vzdělávání;
- ovládali různé techniky učení, uměli si vytvořit vhodný studijní režim a podmínky;
- sledovali a hodnotili pokrok při dosahování cílů svého učení, přijímali hodnocení výsledků svého učení ze strany jiných lidí;
- s porozuměním poslouchali mluvené projevy (např. výklad, přednášku, proslov aj.);
- využívali ke svému učení různé informační zdroje včetně zkušeností svých i jiných lidí;
- znali možnosti svého dalšího vzdělávání, zejména v oboru a povolání.

Kompetence k řešení problémů

Výuka vede žáky k tomu, aby:

- porozuměli zadání úkolu nebo určili jádro problému, získali informace potřebné k řešení problému, navrhli způsob řešení, popř. varianty řešení, a zdůvodnili jej, vyhodnotili a ověřili správnost zvoleného postupu a dosažené výsledky;
- spolupracovali při řešení problémů s jinými lidmi (týmové řešení);
- uplatňovali při řešení problémů různé metody myšlení (logické, matematické, empirické) a myšlenkové operace;
- volili prostředky a způsoby (pomůcky, studijní literaturu, metody a techniky) vhodné

pro splnění jednotlivých aktivit, využívali zkušeností a vědomostí nabytých dříve.

Komunikativní kompetence

Výuka vede žáky k tomu, aby:

- dodržovali jazykové a stylistické normy i odbornou terminologii;
- dosáhli jazykové způsobilosti potřebné pro komunikaci v cizojazyčném prostředí nejméně v jednom cizím jazyce;
- dosáhli odborné kvalifikace (např. porozumět běžné odborné terminologii a pracovním pokynům v písemné i ústní formě);
- formulovali své myšlenky srozumitelně a souvisle, v písemné podobě přehledně a jazykově správně;
- účastnili se aktivně diskusí, formulovali a obhajovali své názory a postoje;
- vyjadřovali se a vystupovali v souladu se zásadami kultury projevu a chování;
- vyjadřovali se přiměřeně k účelu jednání a komunikační situaci v projevech mluvených i psaných a vhodně se prezentovali;
- zaznamenávali písemně podstatné myšlenky a údaje z textů a projevů jiných lidí (přednášek, diskusí, porad apod.);
- zpracovávali administrativní písemnosti, pracovní dokumenty i souvislé texty na běžná i odborná témata.

Personální a sociální kompetence

Výuka vede žáky k tomu, aby:

- posuzovali reálně své fyzické a duševní možnosti, odhadovali důsledky svého jednání a chování v různých situacích;
- reagovali adekvátně na hodnocení svého vystupování a způsobu jednání ze strany jiných lidí, přijímali radu i kritiku;
- stanovovali si cíle a priority podle svých osobních schopností, zájmové a pracovní orientace a životních podmínek.

Občanské kompetence a kulturní povědomí

Výuka vede žáky k tomu, aby:

- dodržovali zákony, respektovali práva a osobnost druhých lidí (popř. jejich kulturní specifika), vystupovali proti nesnášenlivosti, xenofobii a diskriminaci;
- jednali odpovědně, samostatně a iniciativně nejen ve vlastním, ale i ve veřejném zájmu;
- jednali v souladu s morálními principy a zásadami společenského chování, přispívali k uplatňování hodnot demokracie;
- uznávali hodnotu života, uvědomovali si odpovědnost za vlastní život a spoluodpovědnost při zabezpečování ochrany života a zdraví ostatních;
- uznávali tradice a hodnoty svého národa, chápali jeho minulost i současnost v evropském a světovém kontextu;
- zajímali se aktivně o politické a společenské dění u nás a ve světě.

Kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám

Výuka vede žáky k tomu, aby:

- měli odpovědný postoj k vlastní profesní budoucnosti a tedy i vzdělávání;

- uvědomovali si význam celoživotního učení a byli připraveni přizpůsobovat se měnícím se pracovním podmínkám;
- měli přehled o možnostech uplatnění na trhu práce v daném oboru; cílevědomě a zodpovědně rozhodovali o své budoucí profesní a vzdělávací dráze.

Kompetence využívat prostředky informačních a komunikačních technologií a pracovat s informacemi

Výuka vede žáky k tomu, aby:

- pracovali s běžným základním a aplikačním programovým vybavením;
- pracovali s informacemi z různých zdrojů nesenými na různých médiích (tištěných, elektronických, audiovizuálních), a to i s využitím prostředků informačních a komunikačních technologií;
- pracovali s osobním počítačem a dalšími prostředky informačních a komunikačních technologií;
- uvědomovali si nutnost posuzovat rozdílnou věrohodnost různých informačních zdrojů a kriticky přistupovali k získaným informacím, byli mediálně gramotní.

Přínos k rozvoji odborných kompetencí:

Žák je veden tak, aby:

- toleroval a respektoval odlišné názory druhých, jejich umělecký vkus;
- uplatňoval získané jazykové poznatky v osobním i pracovním životě;
- rozpoznal hodnotné umělecké dílo od braku a kýče;
- byl schopen porozumět demokratickým a humanistickým myšlenkám českých i světových autorů;
- uplatnil schopnost práce s informačními zdroji ve svém zaměstnání;
- celoživotně se vzdělával a byl uplatnitelný na trhu práce.

Aplikace průřezových témat:

Vzdělávací předmět jako celek pokrývá následující PT:

Občan v demokratické společnosti

- rozvoj funkční gramotnosti
- úcta k materiálním i duchovním hodnotám
- rozvoj schopnosti vyhledávat informace a pracovat s nimi
- dovednost jednat s lidmi
- orientace v masových médiích
- rozvoj komunikativních a personálních kompetencí

Člověk a životní prostředí

- efektivní práce s informacemi a jejich kritické hodnocení

Člověk a svět práce

- vyhledávání a posuzování informací o profesních záležitostech
- verbální a neverbální komunikace při důležitých jednáních
- komunikace s potencionálními zaměstnavateli
- rozvoj schopnosti vyhledávat informace a pracovat s nimi
- spoluutváření obrazu firmy na veřejnosti

Informační a komunikační technologie

- práce s internetem, vyhledávání potřebných informací

Obsah modulu:

1. Zdokonalování jazykových vědomostí a dovedností, práce s textem a získávání informací (Čj-M-3/1)

Fonetika a fonologie
Základní složky mluvení
Soustava českých hlásek
Hlavní zásady spisovné výslovnosti
Zvuková podoba věty
Vývoj písma
Vývoj českého pravopisu
Základní principy českého pravopisu
Základní pojmy
Větné členy
Stavba věty jednoduché
Stavba souvětí
Druhy souvětí
Věty podle postoje mluvčího ke skutečnosti
Odchylky od pravidelné větné stavby
Aktuální členění výpovědi
Valenční syntax

2. Komunikační a slohová výchova (Čj-M-3/2)

Znaky publicistického stylu
Slovní zásoba publicistického stylu
Znaky odborného stylu
Druhy odborného stylu
Útvary publicistického stylu

3. Práce s literárním textem, kultura (Čj-M-3/3)

Literární moderna
Česká moderna, buřiči, dekadence
Světová literatura 1. poloviny 20. století
Česká poezie 1. poloviny 20. století
Česká próza 1. poloviny 20. století
České drama 1. poloviny 20. století

Kritéria hodnocení:

Podklady pro hodnocení a klasifikaci žáků se získávají během celého klasifikačního období ústním zkoušením, testy, kontrolními prověrkami znalostí a dovedností (např. diktáty a pravopisná cvičení), písemnými slohovými pracemi a sledováním práce žáků v jednotlivých hodinách. Hodnocení a klasifikace je v souladu s klasifikačním řádem školy.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Doporučená literatura:

Hlavsa, Zd. a kol.: Český jazyk pro střední školy I. – IV.

Balajka, B.: Přehledné dějiny literatury

Sochrová, M.: Český jazyk a literatura

Sochrová, M.: Čítanka k Literatuře v kostce I. – IV.

Pravidla českého pravopisu

Rozpis výsledků vzdělání a učiva 1. Zdokonalování jazykových vědomostí a dovedností, práce s textem a získávání informací Čj-M-3/1		
Výsledky vzdělání	Rozpis učiva	Počet hodin
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – prokáže znalost českého hláskového systému – aplikuje zásady správné výslovnosti – zjišťuje potřebné informace z dostupných zdrojů – v písemném projevu uplatňuje znalosti českého pravopisu – používá příručku Pravidla českého pravopisu – odhaluje a opravuje jazykové nedostatky a chyby 	A. Fonetika a fonologie Základní složky mluvení Soustava českých hlásek Hlavní zásady spisovné výslovnosti Zvuková podoba věty Vývoj písma Vývoj českého pravopisu Základní principy českého pravopisu	8
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – orientuje se ve výstavbě textu – aplikuje a uplatňuje základní principy jeho výstavby – aplikuje znalosti ze skladby při logickém vyjadřování – vysvětlí výstavbu textu 	B. Skladba - základní pojmy Větné členy Stavba věty jednoduché Stavba souvětí Druhy souvětí Věty podle postoje mluvčího ke skutečnosti Odchytky od pravidelné větné stavby Aktuální členění výpovědi Valenční syntax	9

Rozpis výsledků vzdělání a učiva 2. Komunikační a slohová výchova Čj-M-3/2		
Výsledky vzdělání	Rozpis učiva	Počet hodin
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – vystihne charakteristické znaky publicistického stylu – charakterizuje základní publicistické žánry – vyjmenuje tituly denního i periodického tisku – uvede druhy tisku své zájmové oblasti – sestaví jednoduché zpravodajské útvary – charakterizuje základní prostředky reklamy – posoudí vliv reklamy na životní styl – zjišťuje potřebné informace z dostupných zdrojů – informace vybírá a přistupuje k nim kriticky – používá klíčových slov při vyhledávání informačních pramenů – samostatně zpracovává získané informace – vhodně uplatní slohové postupy – rozlišuje funkční styly 	A. Znaky publicistického stylu Slovní zásoba publicistického stylu	8
Žák: <ul style="list-style-type: none"> – rozpozná základní znaky odborného stylu – odborně se vyjádří o jevech svého oboru v základních útvarech odborného stylu především popisného a výkladového – sestaví konkrétní útvar odborného stylu – zjišťuje potřebné informace z dostupných zdrojů – používá klíčových slov při vyhledávání informačních pramenů – samostatně zpracovává získané informace – vhodně uplatňuje slohové postupy – rozlišuje funkční styly 	B. Znaky odborného stylu Druhy odborného stylu Útvary odborného stylu	8

Rozpis výsledků vzdělání a učiva
3. Práce s literárním textem, kultura
Čj-M-3/3

Výsledky vzdělání	Rozpis učiva	Počet hodin
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – definuje umění jako specifickou výpověď o skutečnosti – rozezná umělecký text od neuměleckého – rozebere umělecký text za použití znalosti z literární teorie a poetiky – konkrétní literární díla zařadí podle druhů a žánrů – vysvětlí znaky folklóru a ústní lidové slovesnosti (ÚLS), pozná a dovede charakterizovat jednotlivé formy ÚLS – rozliší jednotlivé umělecké slohy daného období, popíše jejich charakteristické rysy, vyjmenuje jejich významné představitele a stěžejní díla – popíše základní vývojové etapy literární historie světové i české – zařadí typická díla do jednotlivých uměleckých směrů a příslušných historických období – zhodnotí význam daného autora nebo literárního díla pro dobu vzniku i pro současnost – vyjádří vlastní prožitek z uměleckého díla (knihy, divadelního představení, filmu, výtvarného díla aj.) – interpretuje literární texty a diskutuje o nich – vystihne charakteristické znaky různých literárních textů a rozdílů mezi nimi – sestaví přehledné zápisy četby včetně ukázky z díla 	<p>A.</p> <p>1. Nové umělecké směry konce 19. století</p> <p>Moderní světová literatura</p> <p>2. Manifest České moderny</p> <p>Významní představitelé české literatury 90. let 19. století</p> <p>Anarchističtí buřiči</p> <p>Představitelé literární dekadence</p>	15
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – definuje umění jako specifickou výpověď o skutečnosti – rozezná umělecký text od neuměleckého – rozebere umělecký text za použití znalosti z literární teorie a poetiky – konkrétní literární díla zařadí podle druhů a žánrů – vysvětlí znaky folklóru a ústní lidové 	<p>B. Umělecké směry 1. poloviny 20. století</p> <p>Moderní světová literatura 1. poloviny 20. století</p> <p>Avantgardní proudy v literatuře</p>	16

<p>slovesnosti (ÚLS), pozná a dovede charakterizovat jednotlivé formy ÚLS</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozliší jednotlivé umělecké slohy daného období, popíše jejich charakteristické rysy, vyjmenuje jejich významné představitele a stěžejní díla – popíše základní vývojové etapy literární historie světové i české – zařadí typická díla do jednotlivých uměleckých směrů a příslušných historických období – zhodnotí význam daného autora nebo literárního díla pro dobu vzniku i pro současnost – vyjádří vlastní prožitek z uměleckého díla (knihy, divadelního představení, filmu, výtvarného díla aj.) – interpretuje literární texty a diskutuje o nich – vystihne charakteristické znaky různých literárních textů a rozdílů mezi nimi – sestaví přehledné zápisy četby včetně ukázky z díla 		
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – definuje umění jako specifickou výpověď o skutečnosti – rozezná umělecký text od neuměleckého – rozebere umělecký text za použití znalosti z literární teorie a poetiky – konkrétní literární díla zařadí podle druhů a žánrů – vysvětlí znaky folklóru a ústní lidové slovesnosti (ÚLS), pozná a dovede charakterizovat jednotlivé formy ÚLS – rozliší jednotlivé umělecké slohy daného období, popíše jejich charakteristické rysy, vyjmenuje jejich významné představitele a stěžejní díla – popíše základní vývojové etapy literární historie světové i české – zařadí typická díla do jednotlivých uměleckých směrů a příslušných historických období – zhodnotí význam daného autora nebo literárního díla pro dobu vzniku i pro současnost 	<p>C. Proletářská literatura</p> <p>Poetismus</p> <p>Surrealismus</p>	<p>15</p>

<ul style="list-style-type: none"> – vyjádří vlastní prožitek z uměleckého díla (knihy, divadelního představení, filmu, výtvarného díla aj.) – interpretuje literární texty a diskutuje o nich – vystihne charakteristické znaky různých literárních textů a rozdílů mezi nimi – sestaví přehledné zápisy četby včetně ukázky z díla 		
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> – definuje umění jako specifickou výpověď o skutečnosti – rozezná umělecký text od neuměleckého – rozebere umělecký text za použití znalosti z literární teorie a poetiky – konkrétní literární díla zařadí podle druhů a žánrů – vysvětlí znaky folklóru a ústní lidové slovesnosti (ÚLS), pozná a dovede charakterizovat jednotlivé formy ÚLS – rozliší jednotlivé umělecké slohy daného období, popíše jejich charakteristické rysy, vyjmenuje jejich významné představitele a stěžejní díla – popíše základní vývojové etapy literární historie světové i české – zařadí typická díla do jednotlivých uměleckých směrů a příslušných historických období – zhodnotí význam daného autora nebo literárního díla pro dobu vzniku i pro současnost – vyjádří vlastní prožitek z uměleckého díla (knihy, divadelního představení, filmu, výtvarného díla aj.) – interpretuje literární texty a diskutuje o nich – vystihne charakteristické znaky různých literárních textů a rozdílů mezi nimi – sestaví přehledné zápisy četby včetně ukázky z díla 	<p>D. Obraz 1. světové války v literatuře</p> <p>Demokratický proud literatury</p> <p>Imaginativní próza</p> <p>Společenskokritická próza</p> <p>Psychologická próza</p> <p>Oficiální divadlo</p> <p>Neoficiální divadlo - kabarety</p> <p>Avantgardní scény</p>	<p>20</p>